

Posudek diplomové práce
Utopia e disincanto –
Československo prizmatem vybraných italských autorů,
kterou předložila bc. Fedora Morozová
na oddělení italianistiky ÚRS FFUK,
Praha, září 2020

Fedora Morozová si pro svou diplomovou práci vybrala originální a zajímavé téma, které pak solidně a přehledně zpracovala. Zabývala se Československem 60. let 20. století z pohledu celkem čtyř italských literátů, kteří se na našem území tehdy ocitli převážně z profesních důvodů. Zde bych jen zmínila, že dva analyzované texty (Ripellino, Sermonti) se spíše než na Československo soustředí na Prahu, která převažuje i u zbylých dvou (Passeri, Pizzigoni). Své analýzy opřela koncept utopie a rozčarování (či deziluze), který přebírá ze stejnojmenného eseje významného germanisty a odborníka na středoevropský kulturní prostor Claudia Magrise.

Práci si přehledně rozvrhla, úvodem představí Magrisovo pojetí „*utopia a disincanto*“, poté se věnuje vybraným textům jednotlivých autorů, které vždy zpočátku představí stručným medailonem. Je patrné, že si uvědomuje, že pracuje se značně heterogenními texty, jejichž společným jmenovatelem je jen autorova osobní zkušenost s pobytem v Praze či Československu, a proto je vůbec nehodnotí z literárního hlediska. Postupuje chronologicky podle doby, kdy autoři tehdejší Československo navštívili, a tematicky odlišuje návštěvy z přelomu 50. a 60. let od těch, které souvisejí s událostmi Pražského jara a následné okupace naší země vojsky Varšavské smlouvy. Celkem přesvědčivě u každého autora definuje povahu jeho utopie (která může vycházet z vlastního idealismu, optimismu, z ideologického a politického přesvědčení, z přechodného kolektivního nadšení vázaného na konkrétní historický okamžik) i rozčarování (zde se obvykle projevuje osobní zkušenost, založená na realitě československé společnosti v daném období). Přesto mám dojem, že by autoři, jejich

přístup k látce i jednotlivé texty mohli být traktováni s jemnějším rozlišením, zejména pokud jde o téma utopie: Passeri přijíždí hledat nového, či aspoň jiného člověka, ale o Československu skoro nic neví, přesto podivuhodně citlivě a hlavě rychle vnímá faleš a prázdnotu vnější image režimu, na Pizzigogniho by se dalo aplikovat pořekadlo: s čím kdo zachází, tím také schází, u něj ve výchozí pozici žádnou utopii neshledávám, zatímco „Poločech“ Ripellino empaticky sdílel „iluzi“ Pražského jara a Sermonti, ač nebyl takovým znalcem české kultury, mentality a reálií, do jisté míry taky, přesto u nich nelze hovořit o čistě utopické vizi, alespoň po mém soudu. Budu ráda, když se k tomu diplomatka vyjádří u obhajoby.

V každém případě chci vyzvednout pronikavost jednotlivých analýz i schopnost udržet práci ve výkladové jednotě. Kromě Magické Prahy A. M. Ripellina diplomantka seznamuje čtenáře se spíše pozapomenutými texty, které jsou přitom pro českého čtenáře cenné. Poznámky na okraj mám jen dvě: i. ke zmínce o setkání Passeriho s mládeží na chmelové brigádě (s. 19) a následnou úvahou o vůli mládeže odejít ze svého navyklého světa, není jasné, zda je to jen Passeriho idealistické vidění, či zda se s ním autorka práce ztotožňuje. Nicméně brigády byly povinné a únik mládežníků z domova byl jen dočasný; ii. domnívám se, že Sermontiho scéna s holčičkou střílející na ruské tanky (s. 56) je hlavně o paradoxu: holčička si hraje na ruského seržanta a střílí na nepřítele (v jejích představách Němce), jenže jsou to Rusové (děti v socialistickém Československu byla odchovány válečnými filmy a Rusové byli vždy ti kladní, osvoboditelé, hrdinové).

Faktickou výtku mám k tvrzení, že výraz „doba mezi psem a vlkem označuje časový úsek dne mezi západem slunce a setměním“ (s. 50). Hodina mezi psem a vlkem je kromě názvu Skácelovy básnické svírky i zavedené označení pro časový úsek přibližně mezi třetí a čtvrtou hodinou ranní, kdy končí noc, ale den ještě nenastal: často je i spojována s nevysvětlitelnými, až strašidelnými událostmi, statisticky v této době dochází často k úmrtí

a rodí se nejvíc dětí, je to doba konci i začátku, nejistoty, zmatení. Tím se význam názvu povídkové sbírky dost mění.

Pokud jde o formální stránku práce, všimla jsem si nejednotného úzu při překladu citátů: někdy je původní text uveden v poznámce od čarou, někdy není. Stylistická úroveň práce je velice slušná jen občas se objevují podivná či příliš archaická spojení a obraty, např.: „dalece po pádu Berlínské zdi“ (s. 26), „už zase jednou se nacházely“ (s. 27), „sezdali se“ (s. 34), „výsostně pravděpodobný“ (s. 51), „vdovectví“ (s. 55), chybné je pak tvrzení, že Sermonti předává „učení o Praze“ (s. 51), to by znamenalo, že je autorem nějaké nauky.

Překlady citací jsou pěkné, často dost volné, jen občas nepřesné, viz např.: „rappresentava una denuncia del clima“ (s. 30) neznamená, že „udávalo atmosféru“, nýbrž že atmosféru „nekompromisně odhalovalo“, bylo její „obžalobou“.

Přes tyto drobné výtky jsem práci Federy Morozové četla se zájmem a s potěšením a považuju ji za originální a přínosnou. K obhajobě ji doporučuji bez výhrad a ve svém hodnocení se přikláním k hodnocení **výborně**.

Praha, 4. září 2020

PhDr. Alice Flemrová, Ph.D.

oponentka